

DİL ÖĞRETİMİNDE YENİ BİR ANLAYIŞ: AVRUPA DİL GELİŞİM DOSYASI UYGULAMASI

A NEW CONCEPT IN LANGUAGE LEARNING: APPLICATION OF EUROPEAN LANGUAGE DEVELOPMENT

**** Ahmet GÜNEYLI, *** Özcan DEMİREL**

ÖZET: Bu çalışmada, 2005 yılından itibaren tüm Avrupa ülkelerinde uygulanması planlanan Avrupa Dil Gelişim Dosyasının (ELP)* yabancı dil olarak Türkçe öğretimine uyarlanması hedeflenmiştir. Avrupa Konseyi Dil Geçerlilik Komitesi, AB ülkeleri arasında dil öğrenim standardı oluşturmak ve çok kültürlülüğü teşvik etmek amacıyla Avrupa Dil Pasaportu uygulamasını dil öğretiminde temel almıştır. Kişilerin hangi dilleri ne düzeyde bildiklerini, bu dilleri nasıl, ne kadar sürede ve nerelerde öğrendiklerini ayrıntılı olarak gösteren Avrupa Dil Pasaportu, Avrupa Birliği ülkelerinde serbestçe seyahat etme, oturma ve çalışma hakları kazandırmada büyük kolaylıklar sağlamaktadır.

Günümüzde ELP tüm Avrupa’da kullanılan ortak bir araç olma yolunda ilerlemektedir. O nedenle, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi konusunda ELP’den kesinlikle yararlanılmalıdır. Türkçe’ye uygun dosya modeli geliştirilmeli ve deneysel çalışmalarla pilot okullarda ELP uygulanmalıdır. Eğitim Bakanlığı ile işbirliğine giderek, seçilen ilköğretim, ortaokul, lise ve üniversitelerde uygulanacak pilot projelerle toplumda yaygın hale getirilmelidir. Bu çalışma, Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Öğretim Merkezinde kontrol ve deney gruplu bir örneklem ile gerçekleştirilmiştir. ELP’ye uygun ders planları araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Yabancı öğrencilerin Türkçe’de dört temel dil becerisine ilişkin başarı puanları ve ELP uygulamasına ilişkin tutumları incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Dil Öğretimi, Yabancı Dil Olarak Türkçe, ELP.

ABSTRACT: This study aims to adapt European Language Portfolio (ELP) to teaching Turkish as a foreign language whose application has been planned since 2005 in all European countries. With the European Language Passport program European Validity Committee aims to set a language learning standard and encourage multi-culturalism among EU countries. This program targets to find out which languages the individuals speak and to discover where, how and when they have learnt the language. It also provides an opportunity for them to travel, reside and work in European countries. Today, ELP is in progress of becoming a common purpose in Europe. Therefore, ELP must be utilized in teaching Turkish as a foreign language. ELP must be piloted in laboratory schools through experimental studies with an appropriately developed portfolio. Pilot projects must be applied in elementary, secondary, high schools and universities with a collaboration with the Ministry of Education. This study was conducted in TOMER (the language center of Ankara University). For this study an experimental design was used. The sample includes 20 students in the control group and 20 students in the experimental group. In this study students’ proficiency level of Turkish related to four basic language skills (reading, writing, listening and speaking) and their attitude towards ELP application were examined.

Key Words: Language Teaching, Turkish as a Foreign Language, ELP.

GİRİŞ

Geçmişten günümüze değin dil öğretimi (anadili ya da yabancı dil) dilin kurallarının öğretilmesi şeklinde gerçekleşmekteydi (Demircan, 2002). Dilin kurallarını öğretmek bir dilin öğrenilemeyeceği gerçeği günümüzde neredeyse tüm dünyada kabul görmektedir. Avrupa Birliğinde dil öğretimine büyük önem verilmektedir. Avrupa’da dilin kurallarının öğretilmesinden çok temel dil becerilerinin (dinleme, konuşma, okuma, yazma) kazandırılması esastır. Sheils’e (2001) göre, Avrupa Konseyinin, Avrupanın geleceği için belirlediği eğitim ve kültür politikaları içinde en ağırlıklı konu dil politikasıdır. Bu noktadan hareketle Avrupa Konseyi’nde yabancı dil öğretiminde yeni bir yaklaşım (Avrupa Dil Gelişim Dosyası) benimsenmiştir. Avrupa Dil Gelişim dosyası ile yabancı dil öğretiminde dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin etkin olarak öğrenileceği düşünülmektedir.

Avrupa Konseyi, Dil Politikaları Birimi tarafından geliştirilen Avrupa Dil Gelişim Dosyası projesinin, 15-17 Ekim 2000 tarihleri arasında Polonya’nın Cracow kentinde düzenlenen Eğitim Bakanları Daimi Konferansı sonunda imzalanan sonuç bildirgesiyle Konseye üye tüm ülkelerde uygulanması karar altına alınmıştır. Bu bağlamda, 2004-2005 öğretim yılına kadar, önce pilot okullarda uygulamaların yapılması, 2004-2005 öğretim yılından sonra da, tüm Avrupa Konseyi üye ülkelerinde bu uygulamanın yaygınlaştırılması planlanmıştır. (Demirel, 2005).

** Near East University, aguneyli@neu.edu.tr, North Cyprus

*** Ankara University, demirel@hacettepe.edu.tr, Turkey

Yabancı dil öğretim programlarının tek bir dille sınırlı tutulması, Avrupalılık bağlamında artık aşılması ve değiştirilmesi gereken bir eğitim anlayışıdır (Polat, 2001). Avrupa Dil Gelişim Dosyasının amacı, Avrupa vatandaşlarını çok dillilik ve çok kültürlülüğe teşvik etmek, ilköğretimde birinci, ortaöğretimde ikinci ve üniversitede üçüncü yabancı dili öğrenmeye yönlendirmektir (Genç,2005).

AB ülkelerinde birden çok dil öğrenilmesini sağlayacak uygulamayla, normal pasaportun yanında, kişinin yabancı dil seviyesini gösteren Avrupa Dil Pasaportu tüm Avrupa ülkelerinde kullanılacaktır (Tolga, 2005). Avrupa Dil Gelişim Dosyası yaklaşımı ile yabancı dil açısından Avrupa'ya daha başarılı öğrenciler kazandırmak amaçlanmaktadır (Demir, 2005). Dil pasaportu olan kişi, yaşamını sürdürmek istediği ülkenin dilini biliyorsa o ülkede oturma ve çalışma izni almış olacaktır. Kıbrıs'ta ya da Türkiye'de kalmak isteyen yabancılardan da aynı şekilde dil pasaportu taşımaları ve Türkçe bildiklerini belgelendirmeleri istenecektir.

Karababa'ya (2005) göre, dil öğretiminin temel felsefesi şudur: Dil eğitimi, belli bir yaşta verilip bitirilmemelidir. Bireyin gelişme evrelerini izleyerek bütün öğrenimleri boyunca dil eğitimine devam edilmelidir. Dil eğitimi sadece dil dersleriyle sınırlı kalmadan eğitimin her evresinde ve her alanda sağlıklı iletişim ve bilinçli dil kullanımını geliştirmenin ana amaç olduğunu unutmadan sürdürülmelidir.

Avrupa Dil Gelişim Dosyası ile amaçlanan yabancı dili yaşamın her alanında en az anadili konuşucuları kadar başarılı bir şekilde kullanabilmektir. Avrupa Dil Gelişim dosyası üç bölümden oluşur: (Demirel, 2003)

Dil Pasaportu, bireyin, ortak Avrupa çerçevesi içinde beceriler ve ortak referans düzeylerine göre belirlenen ve belirli bir zaman diliminde farklı dillerdeki bilgisi hakkında bilgi veren bir bölümdür. Bu pasaportta, resmi özellikler kaydedilir; aynı zamanda dil, yetilerin ve kısmi ya da belirli bilgilerin de dahil edildiği önemli dilsel ve kültürler arası öğrenme deneyimleri ile tanımlanır. Bu

durum öğrencinin kendi kendini değerlendirmesini sağlarken aynı zamanda öğretmenin, eğitim kurumları ve sınav kurumlarının değerlendirilmesiyle de desteklenir (akt: Templer, 2002).

Dil Öğrenim Geçmişi, ayrıntılı ve düzenli bir şekilde güncelleştirilen ve öğrencinin bildiği dil(ler)i nasıl, neden ve nerede öğrendiğini gösteren bir kayıttır. Böylece, öğrenciler öğrenme konusunda kendi ihtiyaçlarını ve amaçlarını değerlendirebilecek; bunu kendi dil öğrenimlerine ve kültürel arası deneyimlerine yansıtabilecek ve her bir dildeki mevcut düzeylerini gözden geçirebileceklerdir. Bu bölüm, öğrencinin öğrenme yöntemlerinin her birinde gösterdiği başarıyı değerlendirme ve gelecekteki dil öğrenimini planlama konusunda da yardımcı olur (akt: Templer, 2002).

Dosya, bireyin yabancı dil öğrenimindeki başarı durumlarını belgeleyen kişisel çalışmalarına ilişkin örneklerin toplandığı bölümdür. Dosyaya birey istediği çalışmalarını koyabilir. Gerektiği zaman güncelleştirir ve eski çalışmalarını ile yenilerini değiştirebilir. Herhangi bir iş başvurusunda ya da eğitim kurumlarına başvururken kullanabilir. Dosyada, birey çalışmalarına bakarak kendi ilerleyişini gözlemleyebilir (akt: Templer, 2002).

ELP'nin özünde, beş beceri* (dinleme, karşılıklı konuşma, sözlü anlatım, okuma, yazılı anlatım) ve altı düzeye (A1, A2, B1, B2, C1, C2) dayandırılan ve açık bir şekilde tanımlanmış referans düzeyleri şeklinde düzenlenmiş bir öğrenme süreci fikri yatar. Dil yeterlik

alanları, tüm dillerde aynı kritik davranışlarla ifade edilmektedir. Örneğin Türkçe'de, Yunanca'da, Fransızca'da ya da İngilizce'de B1 düzeyinde okuma becerisinde bireylerden göstermesi beklenen dil betimleyicileri aynıdır. (Söz gelimi, günlük konuları içeren kısa gazete haberlerinin ana hatlarını anlayabilirim, belli bir konuda görüş belirten makale ve röportajları okuyabilir ve anlayabilirim...vb)

Avrupa Konseyi, ortak başvuru metni ile dil öğreniminde ortak ölçütler hedeflemiştir. Bireylerden ELP'yi kullanarak hangi dil düzeyinde olduğunu ve bu standartlara ne kadar ulaştıklarını belgelendirmesi istenecektir. Standartlaşma, belgelendirme işlemiyle bir anlamlılık kazanmıştır. Belgelendirme işlemi ortak sınavları gerekli kılmaktadır. Avrupa'da çok çeşitli dil testleri ve dil beceri sertifikaları mevcuttur. Bu farklılıklar bireyler arasında dil becerilerinin karşılaştırılmasını zorlaştırmaktadır. İşveren ya da eğitim kurumlarının herhangi bir dil sertifikası olan kişinin gerçekte ne düzeyde olduğunu bilmesi kolay değildir. Her ülke kendi diline özgü sınavları hazırlayacak ve Avrupa'daki tüm bireylerin bu sınavlara girmesi istenecektir. Örneğin İngilizce'de dil düzeyini belgelendirme sınavları şunlardır: KET (Key English Test-A2 düzeyi), PET (Preliminary Test-B1 düzeyi), FCE (First Certificate in English-B2 Düzeyi), CAE (Certificate in Advanced English-C1 düzeyi), CPE (Certificate of Proficiency in English-C2 düzeyi)

ELP uygulamasının yabancı dil öğretiminde üzerinde durduğu kavramlar; **öğrenen özerkliği** (learner autonomy), **kendini değerlendirme** (self-assessment), **öğrenmeyi öğrenme** (learning to learn) ve **kültürlerarası deneyim** (cross-cultural experience) olmuştur (Little, 1999). Demirel'e (2005) göre, dil gelişim dosyasının eğitsel işlevi, bireyin dil öğrenme konusundaki kararları kendisinin vermesi ve bir dil öğrenme konusunda öğrencinin özerk olmasıdır. Öğrenen özerkliği (learner autonomy) kavramı, dil öğrenme sürecinin bireye dönük olduğunu ve bunun sınıf içinde değil yaşamın her aşamasında gerçekleştiğini ön plana çıkarmaktadır. Dil öğrenme ve öğretme sürecindeki bu belirlemelere ek olarak değerlendirme boyutunda da bazı değişimler söz konusu olmaktadır. Dil gelişim dosyası uygulaması ile kendini değerlendirme (self-assessment) kavramı gündeme gelmektedir. Bu değerlendirme yaklaşımı ile birey kendini ve dil gelişim sürecini sürekli

* ELP'de konuşma becerisi 'Karşılıklı konuşma' ve 'Sözlü anlatım' olmak üzere ikiye ayrılır.

değerlendirme imkanı bulabilmektedir. Bunun yanı sıra bireyden öğrenmeyi öğrenmesi ve bir ülkenin dilini öğrenirken o ülkenin kültürüne ilişkin bilgiler edinmesi de beklenmektedir.

Özetle, ELP'nin amaçlarını şöyle belirtebiliriz: (Avrupa Konseyi 1997; Avrupa Konseyi 1998; Atabay 2002; Demirel 2003)

- a) Farklı dilleri olan Avrupalılar arasında yapılacak etkinlikleri ve iletişimi kolaylaştırmak,
- b) Dilsel ve kültürel çeşitliliği geliştirerek, dil ve kültür bilincini artırarak, çok dillilik ve kültürlülük adına daha demokratik vatandaşlar yetiştirmek,
- c) Avrupalılar arasındaki işbirliğini artırmak, önyargıları ve ayrımcılığı aşmak,
- d) Dillerin öğrenilmesi ve öğretilmesi alanında ulusal eğitim politikaları geliştirerek küreselleşmeyi her alanda (ticaret, savunma...) başarı ile tamamlayabilmek,
- e) Belirli dilleri öğrenmenin ötesine geçerek çok dilliliği teşvik etmek,
- f) Dil öğretim planlarında yani hedef, içerik, yöntem-tekniklerde birliktelik sağlamak; Avrupa'daki eğitim sistemlerindeki farklılıklardan doğan ve dil öğretimiyle ilgilenen insanlar arasındaki iletişim engellerini aşmak,
- g) Ders kitabı yazarlarına, öğretmenlere, öğretmen yetiştiricilerine ve ölçme-değerlendirme uzmanlarına rehberlik etmek,
- h) Öğrencilerin kendilerine daha fazla güvenmelerini sağlamak, yabancı dil öğreniminin okul dışında gerçek yaşamlarında da önemli olduğunu göstermek, neyi nasıl öğreneceğini kapsamlı bir şekilde göstermek ve özetle öğrencilerin sorumluluk almalarını sağlamak.

ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmada, yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, ELP yaklaşımını kullanarak öğretim yapılan grubun beş temel dil becerisinin erişim puanları ile geleneksel yöntemle öğretim yapılan grubun beş temel dil becerisinin erişim puanları arasında anlamlı bir farkın olup olmadığı araştırılmıştır. Bu amaca ek olarak deney grubundaki öğrencilerin ELP yaklaşımına ilişkin tutumları incelenmiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmada deneysel araştırmaya yer verilmiş ve öntest-son test deney ve kontrol gruplu deneysel yöntem kullanılmıştır.

Çalışmanın amacında da belirtildiği gibi ELP dosyası yabancılara Türkçe öğretirken kullanılması gereken önemli bir araçtır. Bu amaçla, dil öğreniminde henüz çok yeni olan bu araç, Ankara Üniversitesinde TÖMER Dil Öğretim Merkezinde uygulanmıştır. Uygulama, seçkisiz yolla belirlenen bir deney bir de kontrol grubu ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin Türkçe dil düzeyi B1 olarak belirlenmiştir (TÖMER ölçütlerine göre). Deney grubunda 20 öğrenci, kontrol grubunda da 20 öğrenci yer almıştır.

Araştırmacılar tarafından ELP yaklaşımına uygun ders planları* hazırlanmıştır. Hitit I-II-III; Aydın ve Özsoy'dan yararlanılmıştır. Ders planlarının uygunluğu ve güvenilirliği için Hacettepe ve Ankara Üniversitesinden iki uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Deney grubuna ELP uygulanmış, kontrol grubunda ise TÖMER'de uygulanan yaklaşıma göre ders işlenmiştir. Uygulama, TÖMER'de görevli Türkçe okutmanları** tarafından 2004 yılının Eylül ayında gerçekleştirilmiştir. Uygulamayı gerçekleştiren okutmanların mesleki deneyimlerinin eşit ve cinsiyetlerinin aynı olmasına dikkat

* Hitit I-II-III; Aydın ve Özsoy'dan yararlanılmıştır. Ders planlarının uygunluğu ve güvenilirliği için Hacettepe ve Ankara Üniversitesinden iki uzmanın görüşlerine başvurulmuştur.

** Uygulamayı gerçekleştiren okutmanların mesleki deneyimlerinin eşit ve cinsiyetlerinin aynı olmasına dikkat edilmiştir.

edilmiştir. Uygulama öncesinde ve sonrasında öğrencilere beş temel dil becerisini ölçen 5 test uygulanmıştır. Deney grubu öğrencilerine 1 aylık uygulama süresinin sonunda 5'li likert tipi tutum ölçeği*** de uygulanmış ve ELP yaklaşımına ilişkin tutumları değerlendirilmiştir. Demirel (2003:165)'in "Türkçe Dersine İlişkin Tutum Ölçeği"nden yararlanılmıştır.

Deney ve kontrol grubu öğrencileri arasında erişim puanları açısından fark olup olmadığını belirlemek için t-testi uygulanmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin ELP yaklaşımına ilişkin tutumları ise frekans ve yüzdelikle değerlendirilmiştir.

BULGULAR VE YORUM

Araştırmacılar tarafından geliştirilen ve güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları yapılan ölçme aracı (Ek 1'de verildi), deney ve kontrol grubundaki öğrencilere uygulama sürecinin başında ve sonunda uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar incelenmiş ve t-testi kullanılarak aralarında anlamlı bir farkın olup olmadığı değerlendirilmiştir. Her beceri testinden (dinleme, karşılıklı konuşma, sözlü anlatım, okuma, yazma) elde edilen sonuçlar, eşit ağırlıklarla genel başarıyı oluşturmuş ve genel başarı puanı üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Ön-Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Kontrol	20	54.60	12.12	38	0.237	.81
Deney	20	55.65	15.71			

Tablo1'de görüldüğü gibi, t-testi sonuçlarına göre kontrol ve deney grubuna uygulanan ön test sonucunda anlamlı bir fark bulunmamıştır. [t(38)=0.237, p>.05]

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Son-Test Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Kontrol	20	58.60	15.60	38	2.37	.02
Deney	20	69.25	12.66			

Tablo2'de görüldüğü gibi, t-testi sonuçlarına göre kontrol ve deney grubuna uygulanan son test sonrasında deney grubunun lehine anlamlı fark bulunmuştur. [t(38)=2.37, p<.05]

*** Demirel (2003:165)'in "Türkçe Dersine İlişkin Tutum Ölçeği"nden yararlanılmıştır.

Tablo 3: Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Erişi Puanlarına İlişkin Bağımsız t-Testi Sonuçları

Grup	N	\bar{X}	S	sd	t	P
Kontrol	20	4	2.70	38	8.56	.000
Deney	20	13.6	4.23			

Tablo 3'te görüldüğü gibi, t-testi sonuçlarına göre kontrol ve deney grubunun erişim puanları arasında deney grubunun lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. [$t(38)=8.56, p<.05$]

Deney ve kontrol gruplarında öğrencilerin son test ve erişim puanlarında deney grubunun lehine anlamlı bir fark bulunmuştur; buna göre ELP uygulamasının etkili olduğu söylenebilir. Ön test uygulandığında deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencileri birbirlerine yakın puanlar almışlardır. Ancak son testte durum değişmiştir. t-testi sonuçlarına göre deney grubu öğrencilerinin son testte aldıkları puanlarda fark edilir bir artış gözlenmiştir. Kontrol grubunda da artış gözlenmiş, ancak deney grubundaki artış çok daha fazla olmuştur. ELP yaklaşımının geleneksel öğretime oranla daha iyi bir sonuç verdiği deneysel işlem sonunda belirlenmiştir.

Dil becerileri açısından süreç değerlendirildiğinde, hem deney hem de kontrol grubu öğrencilerinin konuşma ve yazma testlerinde düşük puan aldıkları belirlenmiştir. Konuşma ve yazma testlerine oranla dinleme ve okuma testlerinde daha yüksek puanlar alınmıştır. Deney grubu öğrencilerinin son testte özellikle konuşma testinde çok daha başarılı oldukları kaydedilmiştir.

Deney grubundaki 20 öğrenciye “ELP Tutum Ölçeği” uygulanmış ve aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

Tablo 4: Deney Grubundaki Öğrencilerin ELP'ye İlişkin Tutumları

	Kesinlikle Katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
1. ELP, dil öğrenimde yararlı bir araçtır.	0	0	2	10	5	25	8	40	5	25
2. ELP ile dil bilincim ve sevgim arttı.	0	0	3	15	6	30	8	40	3	15
3. Dil becerilerimi ve yeterliliklerimi saptayabildim.	0	0	1	5	2	10	14	70	3	15
4. Dil öğrenme geçmişimi inceleme fırsatı buldum.	0	0	0	0	2	10	9	45	9	45
5. Türk kültürüne ilişkin deneyimler elde ettim.	0	0	1	5	7	35	7	35	5	25

6. Kendi gelişimimi izleme fırsatı buldum.	0	0	0	0	0	0	4	20	16	80
7. Kendi kendimi değerlendirebildim.	0	0	0	0	0	0	5	25	15	75
8. ELP ileriki yıllardaki dil öğrenme çalışmalarımı planlamada bana yardımcı olacak önemli bir araçtır.	0	0	4	20	4	20	8	40	4	20
9. Kendime olan güvenim arttı.	0	0	5	25	4	20	6	30	5	25
10. Yaratıcı ve zevkli bir çalışmaydı.	0	0	0	0	1	5	2	10	17	85
11. Türkçeyi nasıl ve neden öğreneceğimi kavradım.	0	0	4	20	6	30	4	20	6	30
12. Dil öğrenme sürecine etkin olarak katıldım.	0	0	2	10	2	10	7	35	9	45
13. Dil öğrenme sürecinde sorumluluğum arttı.	0	0	1	5	1	5	13	65	5	25
14. Tüm dil becerilerini geliştirme fırsatı buldum.	0	0	2	10	1	5	6	30	11	55
15. ELP ile tanışmak benim için yararlı oldu.	0	0	0	0	4	20	10	50	6	30

Tutum ölçeği sonuçlarına göre deney grubundaki öğrencilerin çoğunluğu (%65'i) ELP yaklaşımının yararlı olduğunu belirtmiştir. ELP yaklaşımında öğrenciler öğrenme-öğretme süreçlerinde etkin olduklarını söylemişler ve sorumluluklarının arttığını vurgulamışlardır. ELP yaklaşımının en önemli boyutlarından biri olan kendini değerlendirme ve kendi gelişimini izleme konusunda öğrenciler olumlu dönütler vermişlerdir. ELP'nin ileriki yıllarda da kullanılıp kullanılmayacağı konusunda bazı öğrenciler (%20) kuşku duyduklarını dile getirmişlerdir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

ELP yaklaşımı uygulanan deney grubu öğrencileri bir aylık sürecin sonunda Türkçe'yi öğrenme düzeyleri açısından olumlu kazanımlar elde etmişlerdir. Türkçe'yi öğrenme isteklerinde belirgin farklılıklar gözlenmiş ve güvenlerinin arttığı belirlenmiştir. Dil öğretiminde en zor gelişen becerilerden olan dinleme ve sözlü anlatım becerilerinde öğrencilerin fark edilir bir başarı kaydettikleri saptanmıştır.

Dil öğretiminde yeni bir anlayış olan ELP'ye ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemek için tutum ölçeği de uygulanmıştır. Tutum ölçeği sonuçlarına göre öğrenciler, kendi dil gelişim süreçlerini planlama ve değerlendirme fırsatı verildiği için ELP'yi rahatlıkla benimsemişlerdir. Türk kültürüne ilişkin bilgiler edinme ve dil öğrenme sürecine etkin olarak katılma, öğrencilerin motivasyonunu artırmada etkili olmuştur.

Uygulama süreci sonunda aşağıdaki önerileri belirtmekte yarar görmüştür:

- Dil öğretim programlarını yeniden gözden geçirmeli, 2005 yılından itibaren tüm Avrupa ülkelerinde uygulanacak olan ELP'den nasıl yararlanabileceğimiz araştırılmalıdır.

- b) ELP yaklaşımının (bu çalışmada olduğu gibi) pilot çalışmalarla denenmesi gerekmektedir. Uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi ve ELP'nin üstün yönleri ile sınırlılıkları belirlenmelidir.
- c) Yabancı dil olarak Türkçe öğretime ağırlık verilmeli ve ELP anlayışına uygun dil düzeyi belirleme sınavları Türkçe için hazırlanmalıdır.
- d) Dil öğretiminde kullanılan kitaplar ELP yaklaşımına göre yeniden düzenlenmelidir.
- e) ELP yaklaşımını öğretmenlere tanıtmaya amaçlı hizmet içi eğitim kursları düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Atabay, S. “**Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları**”. Özel Okullar Derneđi Yayınları, İstanbul:2002.
- Aydın, Ö. “**Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi**” Ankara:1998
- Council of Europe. “**European Language Portfolio : Proposals for Development**”. Strasbourg, Council of Europe, 1997.
- Council of Europe. “**Modern Languages: Learning, Teaching, Assessment**”. A common European framework of reference. Strasbourg , Council of Europe, 1998.
- Demir, H. “**Özel Okullarda Yabancı Dil Öğretiminin Tarihi ve Günümüzdeki Yeri**” <http://www.ingilish.com/hd6.htm>, 2005.
- Demircan, Ö. “**Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri**”, Der Yayınları, İstanbul:2002
- Demirel, Ö. “**Türkçe Öğretimi**”, Ankara: Pegem Yayıncılık, 1999.
- Demirel, Ö. “**Yabancı Dil Öğretimi**”. Ankara: Pegem Yayıncılık, 2003.
- Demirel, Ö. “**Avrupa Konseyi Dil Projesi ve Türkiye Uygulaması**”, Milli Eğitim Bakanlığı Dergisi, sayı 167, Ankara:2005
- Genç, A. “**Türkiye’de İlk ve Ortaöğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretimi**”, www.manas.kg/pdf/sbdpdf10/Makaleler/10.pdf, 2005.
- Gür, H ve Kurtul K. “Okuma Becerisini Geliştirme Alıştırmaları” **TÖMER Dil Dergisi**, Ankara Üniversitesi Yayınları, sayı:45, Ankara:1996.
- Hitit I, II ve III. “**Yabancılar İçin Türkçe**” Ankara Üniversitesi, TÖMER Yayınları, Ankara:2002
- Karababa, C. “**Avrupa’da Anadili Öğretimi, (Türkçe ve İngilizce Anadili Ders Kitaplarının İncelenmesi ve Karşılaştırılması)**” Milli Eğitim Bakanlığı Dergisi, sayı 167, Ankara:2005
- Little, D. “**The European language portfolio and self-assessment** . Strasbourg , Council of Europe”, 1999.
- Özsoy, S. “**Turkish**”, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul:1999.
- Polat, T. “**Avrupahlık Bağlamında Kültür Boyutuyla Yabancı Dil.**” Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi, 2001:29-39.
- Sheils, J. “**European Year of Languages 2001**” : Towards a language portfolio for all. Babylonia, 1/1999, p.62-63.
- Templer, B. “**Türkiye’deki Avrupa Dilleri Dosyası ve Yabancı Dil Olarak Türkçe**”, TÖMER Dil Dergisi, sayı:113, s:24-32, Ankara:2002
- Tolga, N. “**Dil Pasaportu İçin Start Verildi**” http://www.tempodergisi.com.tr/toplum_politika, Özel Çevre Okulları, 2005.